

hogy az emberek felelősen gondolkodnak, készek tanulni, próbálni, mert fontos számukra a minőség. Akárcsak a hangadás, a műsorválasztás és az anyagtudás minősége, s tovább akarják vinni azt az értéket, amelyet az 56. évébe lépő Rádióénekkar a magyar zenei életben képvisel. Az is kiderült, hogy a tagság körében elégedetlenséget, aggodalmat csupán szigorúan énekkari, szakmai kifogások, a színvonalért való aggodás vált ki. Emellett problémák merültek fel a munkakörülményekkel, szervezéssel, s menedzseléssel kapcsolatban is - amelyek mind befolyásolják az énekkar működésének színvonalát, s a munkahelyi közérzetük sem a legjobb. A kérdőív értékelését elküldtük a vezetésnek is, de választ egyelőre, sajnos nem kaptunk rá. Visszatérve a meghallgatásra, valóban nem a megmérettetés tényével, hanem módjával volt gondunk, s azt sem értettük igazán, miért opera- és oratórium-áriákkal kellett a „bizottság” elé lépniük, hiszen a napi munkánk során kóruszólásokat kell énekelniük. Ráadásul egy ilyen felmérésnek általában vannak következményei, hiszen például a Nemzeti Énekkar vagy a Magyar Állami Operaház kórusa esetében a meghallgatás követően új fize-

tési kategóriák alakultak ki, emelt fizetésekkel...

– *Egy biztos, a Magyar Rádiónál a magasabb bérekre elég kicsi az esély... Szakszervezeti vezetőként mit tudott tenni?*

– Az alapszervezetünk február 27-én alakult meg a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének részeként, hogy végre egységesen tudjuk képviselni az álláspontunkat. A rádiós vezetéssel többször kezdeményeztünk személyes konzultációt, nem sok sikerrel... Ráadásul nálunk még az is bonyolítja a helyzetet, hogy az együttes művészeti jogokat azonban Alföldy-Boruss István gyakorolja. Az viszont elég egyértelmű, hogy szükség lenne végre egy új kollektív szerződésre (természetesen egy majdan elkészülő, összrádiós kollektív szerződés részeként), amely szabályozná az énekkar életét, s ezen belül természetesen a meghallgatások idejét, módját is. Ahhoz persze, hogy ez megszülethessen, meg kell várni az új rádióelnök kinevezését... Annak is örülnénk, ha az együttes szakmai tanácsában, amelyben egyelőre minden szövegből egy-egy választott tag vesz részt, helyet kapna a szakszervezet képví-

selője is, hiszen ezeken a tanácskozáson sok esetben kerülnek szóba munkaiügyi kérdések is.

– *Gondolom azonban most, hogy a meghallgatás ilyen jó eredménnyel zárult, megnyugodtak az énekkari tagok...*

– Azt az együttesből senki sem vitatja, hogy időről-időre szükség van ilyen felmérésekre. Ráadásul sok olyan művészünk van, aki szívesen mutatja be tudását, hiszen többen rendszeresen vállalnak szólófeladatokat. Ezzel együtt úgy véljük, igazán a folyamatos, mindennapi munka során derül ki az, hogy ki hogyan dolgozik. Kérdés, hogy ilyen fölösleges stressznek mikor és miért kell kitenni a művészeket. Az azonban nagy öröm, hogy a meghallgatás remek eredménnyel zárult, s az együttes tagjai igen magas százalékban kiváló és jó minősítést kaptak. Ezzel demonstráltuk, hogy a Magyar Rádió Énekkara igazán kiváló együttes. A megmérettetést megelőző gyakorlás, készülés még jobbá tette a hangzást. Csak mindezt kevesebb feszültséggel, konfliktussal is végre lehetett volna hajtani... S persze, az is jó, hogy most nincs szó létszámleépítésről, úgyhogy szerencsére a félelmeink – egyelőre – nem igazolódtak be. R. Zs.

Strausz Kálmán szerint senki sem akarja megtizedelni a Rádióénekkart

A Magyar Rádió Énekkarának művészeti vezetője, Strausz Kálmán úgy véli, szükség van a rendszeres meghallgatásokra. A mostani megmérettetés eredményével nagyon elégedett, hiszen a külföldi szakemberek is azon a véleményen voltak, hogy kórusa igazán kiváló együttes. Azt is hangsúlyozta, hogy a meghallgatás semmilyen következménnyel nem jár, senki sem akarja megtizedelni a Rádióénekkart, kisebb létszámmal ugyanis nem is tudnák ellátni feladataikat. S úgy véli, mint minden együttesnél, ennél a kórusnál is szükség van fiatalításra, de csak szép, fokozatosan módon.

– *Mikor és miért döntött úgy, hogy meghallgatást tart a kórus számára, s a zsűrire külföldi szakembereket is felkér?*

– Nem ez az egyetlen ilyen felmérés az énekkar történetében, hiszen az elődöm, Sapszon Ferenc minden évben rendezett meghallgatásokat, s az én tizenégy esztendei vezetésem alatt a mostanival együtt már négy alkalommal kellett a kórus tagjainak bemutatniuk tudásukat. Az eddigi megmérettetések azonban nem keltettek ilyen felzúdulást, mint ez a mos-

tani... A meghallgatást egyébként őszre terveztem, az Énekkarnak azonban abban az időszakban rengeteg elfoglaltsága volt, így a nyugodtabb felkészülés érdekében az énekkar művészeinek kérésére halasztottuk el az időpontot márciusra. S mivel ilyen sok, az együttes élén töltött év alatt számos sztereotípiá kialakul az emberben, ezért úgy véltem, most nem csak én hallgatom meg a produkciókat, hanem három olyan külföldi szakembert is felkérek a véleményezésre, akik még nem jártak nálunk.

– *S hogyan értékeli a meghallgatás végeredményét?*

– Mindenképpen pozitívnak tartom. Nemcsak azért, mert jó teljesítmények születtek, hanem azért is, mert a meghallgatás előtt a kórus tagjai intenzívebben készültek, gyakoroltak, s ez a munka halatszik is az együttes produkcióin. A külföldi zsűri – amely végül, egyeztetési problémák miatt két tagú lett –, írásban véleményezte a teljesítményeket, s az elért eredményéről mindenki egyéni tájé-

koztatást kapott, amelynek során természetesen a saját véleményemet is elmondtam. A meghallgatás lényeges tanulsága, hogy a nemzetközi tapasztalatokkal rendelkező szakemberek nagyon jó művészi színvonalúnak tartják az együttest, a legtöbb művészt jó és kiváló kategóriába sorolták. Örülök, hogy ezzel megerősítették az én értékelésemet is.

– *Miért opera- és oratóriumáriákkal kellett részt venni a meghallgatáson?*

– Az elmúlt évek meghallgatásai során többféle produkciót mutattak be a kórusok, volt, amikor teljesen szabadon választott anyagot énekeltek, volt amikor Haydn kvartettek és volt olyan, hogy Schubert-dalt kötelezően választottak, és e mellé a hangfajnak megfelelő, előre kijelölt oratórium szólam-részletet kellett énekelni, mint például a basszusnak egy részletet Bach h-moll miséjéből, vagy a szopránoknak Mozart Requiemjéből. Az ötletet egyébként most az adta, hogy a Rádióénekkar tagjai két márványtermi hangversenyükön opera és oratórium-áriákat, együtteseket mutattak be. S mivel igazán kiváló produkciók születtek, ezért az ott elhangzott darabokhoz hasonló körökből válogattam. Minden szólam számára több ariát kínáltam, az énektanáraink közreműködésével állítottam össze a listát, amelyet igény szerint még bővíteni is lehetett.

– *Általában minden meghallgatás különböző következményekkel is jár...*

– A mostani megmérettetésnek nincs semmilyen következménye. Vagy talán mégis annyi, hogy ismét bebizonyosodott, az MR Énekkar kiváló kvalitásokkal rendelkező kórus. Azok a tagok pedig, akik saját tudásukat illetően bizonytalank voltak, most megnyugodhattak.

– *Alföldy-Boruss István, a Bartók adó főszerkesztője a Zenekar előző számában azonban azt nyilatkozta: ennél az együttessel is szükség lenne fiatalításra...*

– Az Énekkar sajátos struktúrában működik, a 62 év feletti tagok közül többen vannak, akik nyugdíjasként is dolgoznak. Az együttesen belül akad 20 vállalkozó is, az ő szerződésük határozott időre szól, s ezt mindkét fél egyhónapos felmondási idővel megszüntetheti. De leszögezem, nincs olyan szándék, hogy a Bartók Rádió vezetése bárkit is ki akarna tenni a kórusból! Az általunk ellátott feladatokra a mostani állomány sem mindig elegendő, ezért nem lehet szó létszámcsökkentésről... Sajnos, szerencsétlen egybeesés, hogy a kórus meghallgatása éppen a tavaly decemberben kezdődött nyugdíjazási hullámot követő időszakra esett. Ha a terveim szerint mindez ősszel lezajlik, talán kisebb lett volna a feszültség az együttesben.

– *Egy meghallgatás azonban arra is jó, hogy a vezetés felmérje, min kell változtatni, milyen szakmai irányokba kell elindulni.*

– Így igaz. De hadd térjek vissza még a fiatalításra. Sajnos nem vagyunk abban a helyzetben, hogyha kiírjuk a próbaéneklést, akkor tömegek jelentkezésére számíthatunk, hiszen a fizetések területén nem tudunk versenyezni a többi hivatásos énekkarral. Így nagy kérdés, hogyha tegyük fel, az együttesből mindenki, aki elmúlt 62 esztendő, nyugdíjba menne, tudnánk-e őket pótolni?!? Természetesen a fiatalításra állandóan gondolni kell, de ha felveszünk valakit, azzal is számolnunk kell, hogy idő, amíg elsajátítja a repertoárt, s hónapok kellenek ahhoz is, hogy kiderüljön, mennyire terhelhető a torka, milyen a szorgalma, hogyan tud beillesz-

kedni a társulatba. Régebben az utánpótlásban segített, hogy rendszeresen hívtunk kiséítőket, a közös munka során megismertük ezeket a művészeket, s üresedés esetén tudtuk, kit érdemes megkeresni. Ma már erre alig-alig van lehetőség, hiszen a Rádió anyagi nehézségei közismertek. Én félnék tehát a legjobban attól, ha holnaptól tíz új énekkari művészt kellene felvennem, hiszen a kínálat nem kielégítő. S hozzáteszem, hosszú hónapokig nem is tudnék senkit alkalmazni, hiszen az idősebb kórustagok olyan felmondási idővel rendelkeznek, hogyha 2006 közepén távoznának, akkor a következő, 2007/2008-as szezonra vehetnék csak először fel valakit a helyükre. Tehát az utánpótlással időben kell elkezdeni foglalkozni! De még egyszer hangsúlyozom, senkinek nincs is olyan célja, hogy megtizedelje az együttest! Engem a Magyar Rádió elnöke annak idején azzal bízott meg, hogy az Énekkar színvonalát a lehető legmagasabb szinten tartsam, így természetesen az utánpótlásra is figyelmem kell. S persze úgy gondolom, hogyha valaki itt élte le az életét, harminc esztendőn keresztül tagja volt az együttesnek, művészetével hozzájárult az eltelt évek magas művészi színvonalához, akkor annak joga, hogy nyugodtan, korhatárig énekeljen a kórusban. Régebben az volt a szokás, hogy a nyugdíjazást követően egy esztendőt még nálunk töltöttek. Most van, aki már a második-harmadik esztendeje énekel...

– *Lesz következő meghallgatás?*

– Ha az elkövetkező esztendőkből is én leszek a MR Énekkar művészeti vezetője, akkor biztos, hogy továbbra is lesznek ilyen megmérettetések, mert úgy vélem, ezekre 4-5 évenként szükség van.

R. Zs.

Lapunk 2006/2. számában megjelent egy interjú Farkas István Péterrel. A cikkel kapcsolatban Dr. Bolváry Takács Gábor, a Magyar Telekom Szimfonikus Zenekar igazgatója levélben fordult szerkesztőségünkhöz, amelyben megjegyzi, hogy az interjúalanyunk más zenekarok vonatkozásában igaza lehet, de a cikkben alkalmazott felsorolás olyan szöveggörnyezetet teremt, amely a Magyar Telekom Szimfonikus Zenekar számára sérelmes. A korábban Matáv Szimfonikus Zenekar néven működő társulattól az elmúlt tíz év során jogtalanul senkit nem bocsátottak el, a zenekar ellen egyetlen munkavállaló sem nyert pert, következésképpen a bíróság sem helyezte vissza senkit eredeti munkakörébe. Minőségjavítási céllal, illetve költség-takarékossági okból voltak elbocsátások, de ezek mindenkor a jogszabályok keretei között történtek, illetve a szakszervezettel kötött megállapodás keretében rendeződtek.

A cikkel kapcsolatban hasonló kifogások érkeztek a MÁV Szimfonikus Zenekar igazgatójától is. (A Szerk)